

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 252/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. M., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., K., ktorými namietla porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2004 sp. zn. 5 Cdo 34/2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. M. **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. JUDr. M. M., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. augusta 2004 tvrdila, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 31. marca 2004 sp. zn. 5 Cdo 34/2004 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažnosť odôvodnila tým, že dovolací súd odmietol dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 23. októbra 2002 sp. zn. 15 Co 170/02, hoci jej bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože krajský súd rozhodoval na základe nových skutkových zistení a na podklade úplne odlišných právnych záverov, než rozhodoval súd prvého stupňa. Okrem toho súd prvého stupňa zmenil žalobný petit a právnu kvalifikáciu nároku bez toho, aby tak urobil navrhovateľ, a bez toho, aby sa sťažovateľka mohla k tomu kvalifikovane vyjadriť. Preto mal odvolací súd rozhodovať zmenou rozsudku, a nie jeho potvrdením.

Sťažovateľka navrhla vysloviť porušenie uvedených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

2. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

3. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov.

Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03).

Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi označenými základnými právami alebo slobodami a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

4. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd mal preskúmať jej dovolanie, ako aj napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, pretože podľa jej názoru boli splnené všetky predpoklady na taký postup ustanovené v § 237 písm. f) OSP. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky, uviedol:

„Z obsahu spisu je zrejmé, že postupom odvolacieho súdu nebola žalovanej (sťažovateľke) znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré jej Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom ako i k právnym dôvodom uplatneného nároku a pod.). I keď odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené žalobe, z iného právneho dôvodu, neporušil tým v predmetnej veci zásadu dvojínštančnosti konania. Odvolací súd totiž považoval uplatnený nárok za opodstatnený z dôvodu uvedeného v žalobe, t. j. z dôvodu platnej zmluvy... Žalovaná sa k tomuto právnemu dôvodu mala možnosť vyjadriť a aj sa vyjadrila...“.

Ústavný súd pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

O napadnutom uznesení najvyššieho súdu a jeho odôvodnení ústavný súd nemôže prijať záver, že by dôvody tohto rozhodnutia neboli udržateľné, prípadné boli svojvoľné tak, aby to odôvodňovalo ich spojitosť s možným porušením základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd poukazuje na tú časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej je uvedené, že sťažovateľka mala možnosť sa vyjadriť od začatia konania ku právnomu dôvodu žaloby, ktorý akceptoval odvolací súd, pretože išlo o právne posúdenie skutkového stavu, ktoré bolo už obsahom žaloby, a venoval sa mu v konaní a rozhodovaní aj súd prvého stupňa. Len v prípade, ak by odvolací súd použil právne posúdenie skutkového stavu, ku ktorému by sťažovateľka nemala reálnu možnosť sa vyjadriť, išlo by o odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom, ktoré by malo aj ústavný rozmer s dopadom na základné právo na súdnu ochranu v konaní pred odvolacím súdom. Tento záver potvrdzuje aj stabilná judikatúra najvyššieho súdu.

Napríklad vo veci sp. zn. 5 Cdo 93/2000 (publikovaná pod R 5/2002) najvyšší súd dospel k záveru: *„Ak v konaní o neplatnosť zmluvy odvolací súd potvrdil vyhovujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ale neplatnosť zmluvy vyvodil z iného dôvodu, než ktorý uviedol navrhovateľ vo svojom návrhu a ktorým sa ani súd prvého stupňa nezaoberal, odňal svojím postupom odporcovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p.; odporca tak v odvolacom konaní stratil možnosť vyjadriť sa k dôvodu neplatnosti zmluvy, ktorý odvolací súd považoval za významný, ale ktorý sa v spore dovtedy neobjavil.“*

6. Ústavný súd opierajúc sa o tieto závery vo vzťahu k námietkam sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že najvyšší súd rozhodol tak, že nie je reálne predpokladať, aby sa po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie prijal záver o porušení obsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Preto sťažnosť bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).